

KONKORDATONUN ALACAKLILARA ETKİSİ HAKKINDA

- HUKUK BÜLTENİ -

BÜLTEN TARİHİ: 06/09/2018

I. KONKORDATO NEDİR?

7101 sayılı İcra ve İflas Kanunu ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun 28.02.2018 tarihinde kabul edilerek ve 15.03.2018 tarih ve 30361 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanarak yürürlüğe girmiştir. Bu kanun ile birlikte 2016 yılında 669 sayılı KHK ile başvuru imkânı durdurulan iflasın ertelenmesi kurumu İcra İflas Kanunu’ndan tamamen çıkarılmış; buna bağlı olarak Türk Ticaret Kanunu’nda değişiklikler yapılmıştır.

Bu kurum yerine, daha önce 4949 sayılı Kanun ile yapılan değişikliklere kadar uygulama alanı bulan, ancak İcra İflas Kanunu’nda (“İİK”) 4949 sayılı kanun ile yapılan değişiklikler sonrasında, hemen hemen hiç uygulanmayan konkordato kurumuna işlerlik kazandırılmaya çalışılmıştır. Bu kapsamda 7101 sayılı Kanun ile İİK’nın 285 ilâ 309 maddelerinde değişiklikler yapılmıştır.

Bugünlerde mahkemelerin uygulamasına ve basına yansıyan haberlere göz atıldığında, mevcut ekonomik durum karşısında birçok firmanın konkordato başvurusu yaptığı veya geçici mühlet kararı aldığına rastlanılmaktadır. Bu nedenle konkordato hakkında sorular ve sorunlar gündeme gelmektedir. Bu çalışmada konkordato başvurusu yapan ve hakkında kesin mühlet kararı verilen kişilerden alacaklı bulunan veya bu kişiler hakkında herhangi bir takip başlatmayı düşünen kişilerin hukuki durumu hakkında kısaca bilgi verilecektir.

II. GEÇİCİ MÜHLET - KESİN MÜHLET NEDİR? ETKİLERİ NELERDİR?

Öncelikle belirtmek gerekir ki geçici mühlet, kesin mühletin sonuçlarını doğurduğundan (İİK md 288/1), geçici mühlet kararı verilmesi halinde de alacaklılar açısından kesin mühlet verilmesi ile aynı sonuçlar doğacaktır. Yani geçici mühlet kararı verilmesi ile birlikte alacaklıların durumu etkilenmeye başlayacaktır. Bu nedenle aşağıda

kesin mühlet verilmesinin sonuçları ele alınırken söz konusu sonuçların geçici mühlet kararından itibaren sonuç doğuracağına dikkat edilmelidir.

Bu kapsamda kesin mühlet verilmesinin sonuçları şunlardır:

A. BORÇLU HAKKINDAKİ TÜM TAKİPLERİN DURMASI

Mühlet kararı verilmesinin en önemli sonucu mühlet içinde 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanun'a göre yapılan takipler de dâhil olmak üzere hiçbir takip yapılamayacak olması ve evvelce başlamış takiplerin durması, ihtiyatî tedbir ve ihtiyatî haciz kararları alınmış olsa da uygulanmayacak olması ve bir takip muamelesi ile kesilebilen zamanaşımı ve hak düşüren müddetlerin işlemeyecek olmasıdır. Buna göre geçici mühlet kararının icra müdürlüğüne bildirilmesi akabinde, artık icra dairesi tarafından herhangi bir icra takip işlemi yapılmayacaktır.

Ancak İİK 'nın 206. maddesinde yer alan birinci sıradaki imtiyazlı alacaklar için haciz işlemi yapılabilir. Buradan anlaşılması gereken bu alacaklar açısından haciz ve devam eden muhafaza, satış, paraya çevirme işlemlerinin yapılabileceğidir. Birinci sırada yer alan alacaklar şunlardır;

1. İşçilerin, iş ilişkisine dayanan ve iflâsın açılmasından önceki bir yıl içinde tahakkuk etmiş ihbar ve kıdem tazminatları dâhil alacakları ile iflâs nedeniyle iş ilişkisinin sona ermesi üzerine hak etmiş oldukları ihbar ve kıdem tazminatları,
2. İşverenlerin, işçiler için yardım sandıkları veya sair yardım teşkilatı kurulması veya bunların yaşatılması maksadıyla meydana gelmiş ve tüzel kişilik kazanmış bulunan tesislere veya derneklere olan borçları,
3. İflâsın açılmasından önceki son bir yıl içinde tahakkuk etmiş olan ve nakden ifası gereken aile hukukundan doğan her türlü nafaka alacakları¹

Bunun yanında konkordato projesinin tasdiki için de yukarıda belirtilen birinci sıradaki imtiyazlı alacaklıların alacaklarının tam olarak ödenmesi, alacaklı bundan açıkça

---

¹ İflasa tabi olup olmadığına bakılmaksızın "herhangi bir borçlu" tarafından konkordatoya başvurulması mümkündür. Bu kapsamda nafaka borçlusu olabilecek gerçek kişilerin de mühlet kararı alması mümkün olduğu için konkordato başvurusu yapanın nafaka borçlusu olması mümkündür.

vazgeçmedikçe yeterli teminata bağlanmış olması şartı da aranmıştır. Yani birinci sırada yer alan alacaklılar açısından önemli avantajlar sağlanmıştır.

Takip yasağına tabi olan alacaklıların geçici mühlet kararından önce doğan veya geçici mühletten sonra komiser onayı olmaksızın doğan borçlar olduğuna dikkat edilmelidir. Yani geçici mühlet kararı sonrası, komiser onayı ile borçludan alacaklı hale gelen kişiler alacaklarını tahsil için takip yoluna başvurabilirler. Bu nedenle, geçici mühlet kararı sonrası borçlu ile hukuki ilişkiye giren kişilerin komiser onayı olmaksızın borçlu ile doğrudan ticari ilişkiye girmemelerinde fayda vardır.

B. REHİNLİ TAKİPLERDE SATIŞ İŞLEMİNİN DURMASI

Kanununun 295. maddesinde alacakları rehin ile (taşınır veya taşınmaz rehni) teminat altına alınmış olan alacaklılar açısından; mühlet sırasında rehinle temin edilmiş alacaklar nedeniyle rehnin paraya çevrilmesi yoluyla takip başlatılabileceğini veya başlamış olan takiplere devam edilebileceği ancak bu takip nedeniyle muhafaza tedbirleri alınamayacağı ve rehinli malın satışının yapılamayacağı düzenlenmiştir. Rehinli malların muhafazasının veya satışının engellenmesindeki amaç borçlunun ticari faaliyetlerini devam ettirebilmesi ve borçlarını ödeyebilecek durumunun devamının sağlanmasıdır. Borcu işletmesinin devamı ve ön projesinin icrası için gerekli ekipmanın muhafazası veya satışı halinde işletmesinin faaliyetine devam edemeyecek olduğu için bu düzenleme yapılmıştır.

Burada iflasın ertelenmesi kurumunda bulunan satışın durdurulması için borçlu tarafından faizleri karşılayacak miktarda teminat gösterilmesi şeklinde bir hüküm bulunmadığı dikkate alındığında, kanunun borçlular lehine ve rehinli alacaklılar aleyhine bir düzenleme yaptığı sonucu ortaya çıkmaktadır.

C. DAVALARIN DEVAM ETMESİ

İcra İflas Kanunu'nda geçici veya kesin mühlet boyunca devam eden davaların duracağı yönünde bir ifadeye yer verilmemiştir. Mevcut yargılama süreçlerinin uzun olması ve 23 aya kadar uzanan geçici mühlet ve kesin mühlet sürelerince davanın durmasının davanın diğer tarafına zarar vereceği düşünülerek davaların devam etmesi daha uygun olacaktır.

Nitekim görülmekte olan dava, eda davası olsa dahi, ilamda borçlu aleyhine verilen hüküm ilama dayalı takip yoluyla dahi olsa icra edilemeyeceğinden, davanın devamında borçlunun durumunu ağırlaştırıcı bir husus yoktur. Yani dava devam edip sonuçlansa dahi yukarıda açıklandığı üzere mühlet kararı alan borçlu hakkında takip işlemi yapılamayacağından mahkemenin kararı borçlu aleyhine icra edilemeyecektir.

D. TAKAS MAHSUP HAKKININ SINIRLANDIRILMASI

Kural olarak, konkordato tedbirleri kapsamında maddi hukuktan doğan hakları sınırlandıracak tedbir kararı verilemez. Ancak, alacaklının alacağını, konkordato başvurusu yapan borçluya olan borcu ile takas etmesinin ise İİK md 186 hükümlerine tabi olduğu belirtilmiştir. İlgili hükme göre şu hallerde takas yapılamaz;

1. Müflisin borçlusu iflas açıldıktan sonra müflisin alacaklısı olursa;
2. Müflisin alacaklısı iflas açıldıktan sonra müflisin veya masanın borçlusu olursa;
3. Alacaklının alacağı hamile muharrer bir senede müstenit ise.

Madde düzenlenmesinde yer alan iflasın açılması şeklindeki ifadenin, geçici mühletin ilanı olarak anlaşılması gerektiği kanunda açık bir şekilde (md 294/4) vurgulanmıştır. Buna göre

E. MUHAFAZA ALTINDAKİ MALLARIN DURUMU

Geçici mühlet kararının ilanından önce haczedilen ancak paraya çevirme işlemi yapılmayan mallar ile ilgili olarak kanunda yeni bir düzenleme yapılmıştır. Kanunun 294/5 maddesine göre; *“Hacizli mallar hakkında niteliğine uygun düştüğü ölçüde 186 ncı madde hükmü uygulanır.”* Yani paraya çevrilmeyen mallar konkordatoya (md 186’ya göre iflas masasına) dahil olacaktır. Bu şekilde haczedilen ve atıl kalan makinelerin kullanılması daha isabetli görülmüştür (Bkz. Pekcanitez/Erdönmez, Konkordato, s. 99).

Buradan hareketle borçlunun muhafaza altına alınan malları üzerindeki muhafazanın kaldırılması, ancak haczin devamı mümkündür. Ancak haczedilen malların üretim hammaddesi olması veya aşınmaya uğrayan makineler olması halinde, muhafaza tedbiri uygulatan alacaklının zarara uğraması kaçınılmazdır. Bu nedenle borçlunun geçici

projesi dikkatle incelenmeli, üzerindeki haczin kaldırılması istenen malların projenin gerçekleştirilmesine ne kadar yararlı olduğuna göre bir karar verilmelidir.

F. ÜÇÜNCÜ KİŞİLER NEZDİNDE HACİZ İŞLEMİ

Borçlunun üçüncü kişiler nezdindeki mal, hak ve alacaklarının haciz ihbarnamesi (İİK md 89/1) ile haczedilmesi halinde ise; geçici mühlet kararının ilanından önce icra müdürlüğü tarafından tutanak düzenlenmiş ise bu haczin geçerli olduğu ve haczedilen şeyin ilgili haczi koyduran alacaklıya ödenmesi gerektiği belirtilmiştir. Çünkü icra müdürlüğü tarafından konulan haciz ile muhafaza aşaması da gerçekleşmiş olur. Daha sonra gönderilen haciz ihbarnamesi ise sadece muhafaza tedbiri niteliğindedir. Bu nedenle mevduat haczi için haciz yazısı dışında bankaya ayrıca İİK md 89 gereğince haciz ihbarnamesi tebliği şart değildir. (Bkz. Kuru, İcra İflas Hukuku, El Kitabı, s. 463).

Buradan hareketle; borçlu hakkında mühlet kararının ilanından önce bankalar nezdindeki mevduatın haczi için icra müdürü tarafından haciz işlemi uygulanmış ise, bu bedelin artık ilgili alacaklıya ödenmesi gerektiği anlaşılmaktadır. Zira para açısından satış ve paraya çevirme gibi bir aşama söz konusu olmadığından haciz işlemi ile süreç tamamlanmış olmaktadır.

G. TEMLİK ALACAKLILARININ DURUMU

Alacaklının borçludan alacağı temlik sözleşmesi kapsamında alacaklı olması da mümkündür. Ancak mevzuatta doğmamış alacakların temlik ile ilgili özel bir düzenleme getirilmiştir. Buna göre; konkordato mühletinin verilmesinden önce, müstakbel bir alacağın devri sözleşmesi yapılmış ve devredilen alacak konkordato mühletinin verilmesinden sonra doğmuş ise, bu devir hükümsüzdür.

Burada dikkat edilmesi gereken husus, alacağın geçici mühlet kararından önce doğması halinde temlikin geçerli olduğudur. Alacağın temlikten önce doğduğu ancak daha sonra muaccel olduğu hallerde ise temlik geçerliliğini koruyacaktır (Bkz. Pekcanitez/Erdönmez, Konkordato, s. 102). Örneğin 01.01.2018 tarihinde imzalanan ve kiranın kullanılan ay için peşin ve her ayın ilk 10 günü içerisinde kira bedelinin ödeneceği kararlaştırılan bir kira sözleşmesinden doğan alacağın, 01.05.2018 tarihinde temlik edildiği ve borçlunun konkordato talebine ilişkin geçici mühlet kararının 05.06.2018 tarihinde ilan edildiği varsayıldığında; Haziran 2018 dönemi için ödenmesi gereken kira alacağı Haziran ayı

başında doğmuş olacağı için, bu alacak için yapılan temlik geçerliliğini koruyacaktır. Belirtilen ihtimalde geçici mühlet kararının 30.05.2018 tarihinde ilan edildiği varsayıldığında ise; Haziran 2018 dönemi için kararlaştırılan kira alacağı henüz doğmadığı için, temlik geçerli olmayacaktır.

H. PARA ALACAĞI DIŞINDAKİ ALACAKLILARIN DURUMU

Kanunda, konusu para olmayan alacaklar açısından bir düzenleme yapılmıştır. Buna göre; *“Konusu para olmayan alacaklar, alacaklı tarafından, ona eşit kıymette para alacağına çevrilerek komiserine bildirilir. Şu kadar ki borçlu, komiserin onayıyla taahhüdün aynen ifasını üstlenmekte serbesttir”* (md 194/7). Burada konusu para olmayan alacakların alacaklı tarafından para alacağı değerinin belirlendiğine dikkat edilmelidir. Bu durum borçlu ile anlaşan bazı alacaklıların, alacaklı şeyin para karşılığını fazla gösterip onaylatarak; konkordatonun tasdiki için aranan alacak çoğunluğunun sağlanmasına neden olabilir. Bu gibi risklerin önüne geçebilmek için komiserin kendisine bildirilen miktarı tetkik etmesi ve diğer alacaklıların menfaatinin korunması gerekmektedir.

Alacağın miktarının komiser onayından da geçmesi ve borçlunun aynen ifada menfaatinin daha yüksek olması ihtimali de mevcuttur. Mesela borçlu ürettiği bir malzemeyi teslimi borçlanmış ve elinde teslim konu emtia mevcut ise para yerine bu emtiayı teslim etmesi lehine olarak gözükmektedir. Bu durumda borçlu, alacağın para değerini yüksek gösteren alacaklıya karşı, komiserin de onayını alarak taahhüdünü aynen ifa edebilir md 194/7-son cümle).

İ. FAİZLERİN DURMASI

Tasdik edilen konkordato projesi aksine hüküm içermediği takdirde kesin mühlet tarihinden itibaren rehinle temin edilmiş alacaklar dışındaki alacaklar açısından faiz işlemesinin duracağına (md 194/3) dikkat edilmesi gerekmektedir. Konkordatoda aksine hüküm bulunmadıkça, konkordatonun tasdiki kararı ile de (âdi alacaklar için) faiz işlemesi duracak demektir. Bu halde, sadece, kesin mühletinin verildiği tarihe kadar faiz hesaplanır ve bu faiz, anaparaya eklenir (Bkz. Kuru, İcra İflas Hukuku, El Kitabı, s. 1509).

J. BORÇLUNUN KEFİLLERİNİN DURUMU

Konkordato talep eden borçlunun alacaklıları açısından yukarıda belirtilen sonuçlar ortaya çıkarken; borçlu ile birlikte kefil olan kişilerin geçici veya kesin mühlet ile

tanınan avantajlardan yararlanması mümkün değildir. Yani borçluya kefil olan, borçlu tarafından imzalanan bir senede aval veren kişiler hakkında alacaklılar işlemlere devam edebilir.

Özellikle geçici mühlet kararı ile birlikte maddi hukuktan doğan hakların kullanılmasına mani olacak nitelikte tedbir kararları verilmesi mümkün değildir (Bkz. Pekcanitez/Erdönmez, Konkordado, s. 31). Bu kapsamda, iflasın ertelenmesi kurumunun uygulanması sırasında meydana gelen ve maddi hukuk açısından da sonuç doğuran; çeklerin yazılmasının tedbiren durdurulması gibi ihtiyati tedbirlere karar verilmesi mümkün değildir. Bu nedenle borçlu tarafından imzalanan çeklerin ibrazında banka tarafından karşılıksızdır işlemi yapılması sonrasında meşru hamil, mühlet kararı alan borçlu dışında, ciro silsilesinde yer alan (veya avalist olan) kişiler hakkında takip işlemi yapılabilir.

III. SONUÇ

Sonuç olarak alacaklının menfaatlerini tam olarak koruyabilmesi, oluşturulacak alacaklılar kurulunda kendini iyi bir şekilde temsil ettirebilmesi haklarının korunması için zorunludur. Alacaklıların, kanunda belirtilen hükümlere riayet etmesi ve geçici mühletin ilanından itibaren yasal süreler içinde alacaklarını bildirmeleri, gerekli görülen hallerde geçici mühlet kararına karşı itirazlarını dilekçeleri ile birlikte sunabilmeleri borçlunun iflasına nazaran alacaklarını tahsil etmede avantajlı konumda olabilmeleri açısından önem arz etmektedir. Bunlar dışında geçici mühlet kararının borçlu ve sözleşmeler açısından da farklı sonuçları vardır. Yine geçici mühlet kararı ile komiser atanması ve özellikle alacaklılara tanınan itiraz hakkının düzgün bir şekilde kullanılması menfaatlerin korunması açısından büyük önem taşımaktadır.

Saygılarımızla

Forensis Hukuk Bürosu

Not: Bültenimizde yer verilen açıklamalar, ilgili mevzuat çerçevesinde konuyu genel hatlarıyla ele alır tarzda hazırlanmıştır. Size özel detaylı bilgi için Büromuzla bağlantıya geçmenizi tavsiye ederiz.